

Udklip

AF JOHAN SCHMIDT LARSEN

Udklip

af Johan Schmidt Larsen

lohse

Indhold

9	Forord
10	Barndommen på Engtoften
15	Johan i åen og Larsen med riven
19	Spejder og bangebuds
22	Bybuddet fra Rabarberkvarteret
25	Årbjerg-drengene kommer
28	Mor – familiens samlingspunkt
30	Seks børn i rap
35	Vi oplever tingene forskelligt
39	Landbrugsmedhjælper i Aakjær
42	Da knægten blev traktorfører
46	Engelskundervisning i kostalden
50	Middelmådig håndværker
54	Inspirationen fra Holmsborg
60	UA og KFUM Idræt
64	Fredagskredsen ændrede alt
69	Prik på skulderen
73	Højskolen og Sankt Lukas Stiftelsen
78	Diakonhøjskolen og missionshuset Eben-Ezer
83	En ideologisk kampplads
85	Skolehjemmet Vejlefjord

89	Nordiske diakonielevkonferencer
92	Praktik i England
97	Duften af engelsk kirkeliv
100	Kirkens Korshær, KFUK og Sun Myung Moon
104	Mødet med Ruth
107	USA – det forjættede land
111	Frihedsgudinden og mørkets kræfter
114	Gateway Cathedral
117	Grundtvigianere og missionsfolk i USA
121	Glad eller trist dansker?
126	Otis Woodard, Martin Luther King og fattigdommen
130	Mount Rushmore, megakirker og mormoner
134	Søndagsskolerne og Felix Film
138	Fredericia KFUM og K
141	De 67 foreninger
146	Da Agape-Fondet så dagens lys
151	Papirdiakoni eller ægte diakoni
154	Hjemlandstoner-Felix Film
157	Nordisk og europæisk samarbejde
162	Elmelund, Blå Kors og Agape
168	Agapes Diakonale Center Søperlen
171	Økonomisk medvind
176	Film, fodbold og fællesskab
181	Mission med film
183	Kristne film i biografen
186	Fra 16 mm film til video
188	Fremgang og optimisme

191	Familien på Tårupvej
195	Husfællesskab
199	Oprettelse af IMedia
202	Retur til Diakonhøjskolen
206	Ny leder af Felix film
208	Basis og kristne homoseksuelle
213	Kontakten til udlandet
217	Evangelisationssekretær og missionsteam
221	Evangelisationskurser, gademission og husbesøg
225	Traktater til enhver lejlighed
228	Månedskursus i sjælesorg
230	Efteruddannelse i København
234	Hvorfor netop Indre Mission?
236	Tro til hverdag
241	Jesus2000
247	Sekretærmøderne og generalerne
252	Hovedbestyrelsen
254	Willow Creek-lederkonferencer
259	Stigende bekymring over Willow Creek
264	Det fik vi fra Willow Creek
267	Indre Missions selvforståelse som vækkelsesbevægelse
271	Familieferie på Hellebjerg
274	Indre Missions Lederkonference
279	Forkyndelse og undervisning
285	Kristendomskursus.dk
289	Troen på kroen
291	Kristendomskursus i Taulov

293	Film & tro
298	MenighedsCamp
301	En alderssvarende beskæftigelse
304	Et friere liv i et andet tempo

Forord

Nogle mennesker samler på frimærker, andre på madopskrifter, postkort eller veteranbiler. Jeg samler på udklip fra aviser og blade. Siden mine teenageår har jeg samlet på udklip, som relaterer til hændelser i mit eget liv eller til kirkelige eller andre væsentlige begivenheder. Alle disse udklip spiller en væsentlig rolle i denne bog. Jeg kan ikke prale af en meget skarp hukommelse – den er ofte selektiv og stedvis lidt hullet – derfor har mine mange scrapbøger og mine årlige rapporter til Indre Missions hovedbestyrelse medvirket til enten at vække eller fastholde afgørende minder fra min livsrejse.

Bogen er *udklip* fra mit liv, men ikke en meget privat biografi om mig og min familie. Familien og mine venner er naturligvis vigtige elementer i bogen – hvor ville jeg være uden dem? Hovedfokus ligger dog et andet sted. Bogen er et forsøg på at skildre, hvordan centrale personer i min opvækst, ungdom og i mit arbejdsliv har medvirket til at forme mig til den, jeg er – personer, som jeg oplever som aktører i Guds overordnede plan for mig. Derfor fylder min opvækst og ungdom en væsentlig del i bogen, og det samme gør min mangeårige ansættelse i Indre Mission og mit engagement i Foreningen Agape.

Barndommen på Engtoften

Jeg er født i 1950 og opvokset i Skive i et arbejderhjem med tilknytning til KFUM-spejderne, KFUM & K og Indre Mission. Min far prøvede lidt af hvert på arbejdsmarkedet – blandt andet var han landbrugsmedhjælper, plejer i særforsoegen, havnearbejder, arbejdsløs, fabriksarbejder, murerarbejdsmand, kirkegårdsgartner og kirketjener. I mine første barneår var min mor hjemmearbejdende, men med en børneflokk på seks var der mere end nok at se til i det lille hjem på Engtoften. Pengene var små. Det meste af vores tøj var noget, vi havde arvet fra andre mere velstillede familier eller noget, som mor syede om. Jeg var 12-13 år, før jeg fik mine første købte bukser.

Cyklen var en gammel nedslidt havelåge, som min far havde fået uhyre billigt hos »Cykel Niels« – den lokale cykelsmed. Skal jeg være ærlig, var jeg flov over cyklen, når jeg sammenlignede den med mine kammeraters. Faktisk gik jeg ofte med et lønligt håb om, at en ukritisk sjæl en dag ville stjæle liget. Men desværre lod ingen sig friste, og jeg forstod dem til fulde. Cyklen var ganske enkelt ikke værd at stjæle. Derfor måtte jeg styre tålmodigheden helt frem til min konfirmation, hvor jeg til gengæld fik en flot metalblå SCO.

Restaurantbesøg kunne der slet ikke blive tale om. Og da det endelig en dag skete, var det udelukkende, fordi mine forældre totalt havde fejlvurderet, hvor meget børn spiser, og hvor langt der er mellem Skive og Skagen tur-retur!

Det var på min fars frisdag; mor havde pakket madkurven, og tidligt om morgenen gik turen mod Skagen i Boblen, vores elskede Folkevogn 1200. De to mindste blev anbragt i »grisekassen« – bagagerummet lige over hækmotoren, og resten af børneflokkens blev placeret på bagsædet.

Vi havde en skøn dag i Skagen med besøg på blandt andet Gl. Skagen, Skagen Museum, Råbjerg Mile, den tilsandede kirke samt en tur til Grenen. Og nu var det blevet sent – så sent, at mor og far nødtvungen måtte erkende, at vi ikke kunne nå hjem uden at få noget at spise. De stod meget længe og holdt familieråd om situationen – sådan lidt på afstand af os børn. Situationens alvor var åbenbar. Madkurven var tom, og maverne rumlede af sult. Men det endte lykkeligt – syntes vi børn – men jeg er sikker på, at mine forældre havde en hel anden opfattelse af situationen. For dem var det trælse og uforudsete udgifter, som gjorde ondt på pengepungen. Men resultatet blev, at hele flokken for første gang kom på kro, hvor dagens billigste ret var hakkebøf med bløde løg og brun, tyktflydende sovs samt masser af kartofler. Hvilken ødselhed!

Folkevognen var til megen glæde i familien Larsen, men Boblen blev dog også årsag til en enkelt traumatisk oplevelse. Far havde taget kørekort i en moden alder, og som følge deraf blev han aldrig den store bilist – og kørselsrutine havde han intet af. På en af vores første ture var det nær gået helt galt. Vi skulle besøge

onkel Arne og tante Hanne, som boede på et lille husmandssted i Fausing ved Hinge. I et sving fejlbedømte far – eller jeg tror snarere, at han totalt overså – et 90 graders sving. Derfor røg vi ind i svinget med fuld fart. Bilen røg først ned i vejgrøften til højre, hvorefter den tog retning mod grøften til venstre for vejen. På helt uforklarlig vis fik far – eller en engel – bugseret bilen op på vejen igen med samme hastighed, hvorefter han fortsatte kørslen, som om intet var hændt og uden at mæle et ord. I løbet af de få sekunder, det hele varede, tumlede alle vi børn rundt på bilens bagsæde, og et par stykker fik buler og lidt knubs. Ellers slap vi alle fysisk uskadte fra episoden – og Boblen havde tilsyneladende heller ingen skade taget.

Udflugterne med Boblen førte os også ud på mange søndagsture i sommerlandet. Det var længe før, Margueritruken blev opfundet. Men vi havde heldigvis vores egen vejviser i form af mor udstyret med et kort, en turguide med ruteforslag og sirlige sort-hvide tegninger. Bogen var venligst sponsoreret af benzinselskabet BP.

En dag, da alle havde fundet deres plads i bilen, udbød min lillesøster Karen: »Nu skal vi ud at se på kirker.« Og hvor havde hun ret. Selvfølgelig så vi andre ting på turene, men kirker havde en nærmest magnetisk tiltrækningskraft på min far. Han kunne ikke med sin bedste vilje køre forbi en hvidmalet romansk landsbykirke – det var ham komplet umuligt. Han var jo ikke kirketjener og historisk nörd for ingenting. Far havde som regel sit kamera med, så alle kirkens detaljer kunne foreviges. Men det slog aldrig fejl; højst fem minutter efter indkørslen på kirkens parkeringsplads,

*Familien Larsen anno 1966. Bagerst fra venstre. Holger og Karen.
Forrest fra venstre: Johan, Kurt, Isabeel, Ninna, far og mor.*

sad vi børn utålmodige og irriterede på kirkegårdsdiget, indtil far havde fået billederne i kassen og sat sig ind i kirkens historie. Det tog en evighed, syntes vi.

Egentlig er det lidt besynderligt, hvor meget man kan irritere sig over ens forældres særheder, for det viser sig som regel, at man selv har arvet nogle af de samme brister. Når vi i dag er på ferie et eller andet sted sydpå, har jeg således utrolig svært ved at gå forbi en kirke.

Var vi lykkelige, familien Larsen? Det ved jeg ikke, for vi brugte ikke den slags flotte ord i vores familie. Men jeg er dog ganske sikker på, at vi var mindst lige så tilfredse, som mange danske

familier er det i dag – og det til trods for, at pengene i dag sidder løsere, og levestandarden er væsentlig højere. Mine forældre var ikke perfekte. Men de gav os det, de havde – deres omsorg, deres arbejde og deres tid. Og så gjorde de os bevidste om, at meningen med livet ikke lå gemt i, hvor meget vi ejede, men hvordan vi forvaltede det, vi ejede – både livet og pengene. De lærte os, at der i begreberne gudsfrygt og nøjsomhed ligger en belønning i sig selv. Og hvem har ikke brug for denne påmindelse i en tid, hvor mange af os sover uroligt om natten på grund af alt det, vi enten ejer eller har lånt i banken.

Johan i åen og Larsen med riven

Min førnævnte gamle cykel var i øvrigt også medvirkende til, at jeg blandt kvarterets drenge fik et øgenavn. Det er dog kun den halve sandhed, for min far kunne ved samme lejlighed også tilføje endnu et øgenavn til sin samling.

Jeg var vel ca. 10-11 år og var cyklet ind til Skive. På vejen hjem til Engtoften i Brårup, ville jeg – som så mange gange før – lige slå et slag ned omkring Karup Å. Men den beslutning slap jeg mildest talt ikke heldigt fra. Vejen ned mod åen var temmelig stejl. På det første stykke var der asfalt. Her kunne cyklen få dejlig fart på, men så snævrede vejen faretruende ind og blev til en meget smal sti, som førte direkte ned til åen. Her fejlvurderede jeg hastigheden og mine køreegenskaber alvorligt. Stien slog nemlig et skarpt sving lige før åen. Resultatet blev selvfølgelig, at både jeg og cyklen røg direkte i åen. Det var dog ikke mit eneste problem. For netop på dette sted slog åen et kraftigt sving, som medførte, at der var ekstra meget strøm – blandt kammeraterne kaldte vi det *hvirvlen* – et sted med masser af understrøm. Derfor var jeg fuldstændig klar over, at jeg måtte lade cykel være cykel og i stedet forsøge at redde mig selv i land hurtigst muligt. Det lykkedes med meget besvær. Jeg fik hevet mig selv op på bredden

og måtte derefter – til spot og spe for alle, jeg mødte – vandre drivvåd hjem til Engtoften. Hjemme fik jeg sat min mor og far ind i situationen. Min far bevæbnede sig resolut med den længste rive, han havde i redskabsskuret. Herefter måtte jeg lede ham til uheldsstedet ved åen. Riven var heldigvis så lang, at han kunne fiske cyklen op. Men da historien kom ud blandt mine kammerater, fik jeg øgenavnet »Johan i Åen«, mens min far blev tituleret med »Larsen med riven«!

Far gik også nogle gange under øgenavnet »Spejder-Larsen«. Det var der en hel naturlig forklaring på, for han var aktiv spejder en lang periode af sit liv. Derfor lå det lige for, at jeg og de fleste af mine søskende også blev spejdere.

Egentlig kan det undre, at far blev spejderfører, for han havde ikke umiddelbart lederpotentiale. Nærmest tværtimod. Han var en mand af få ord og lidt indadvendt. Han havde ikke nogen formel uddannelse og kunne også virke lidt sky og blufærdig.

Til familiefesterne var han mærkelig nok en sikker taler. Men det blev aldrig rørstrømsk eller sentimentalt. At tale personligt eller privat var ikke en af hans spidskompetencer. Derfor sagde han stort set aldrig »mig« og »jeg«, men talte som regel i tredje person og brugte ord som »man«, og »vi«. Men samtidig havde han en god portion gåpåmod og eventyrlyst. Og da der tilsyneladende ikke var andre til at gå foran i spejderarbejdet i Brårup og Egeris, så gjorde Larsen det sammen med den lokale malermester, Villy Jacobsen. Jeg tænker, at far nok havde det lidt som humlebien. Den ved jo heller ikke, at den ikke kan flyve, men gør det alligevel. Han var i hvert fald stærkt medvirkende til, at der kom et spejder-

arbejde i gang ved Egeris Kirke, hvor han i 1960 blev ansat som kirketjener og kirkegårdsgartner. Han var også inspirationskilde til, at der kom en gruppe op at stå i Tastum, en lille flække syd for Skive.

Fars foretagsomhed kom også Ulvetroppen i Egeris til gode. Han arrangerede weekend- og sommerlejre. Vi var på en 30 km vandretur, hvor vi overnattede på høløftet ved en af omegnes gårde. Hjemme i Egeris kirke skulle vi blandt andet også tage duelighedstegn i forskellige discipliner som at binde knob, tænde et bål uden tændstikker, lave mad og lære at morse.

Far var en ivrig fotograf, og derfor fremgår det også af hans mange fotoalbums, at han deltog i en førerweekend på søndags-skolelejren Kildeborg. På denne weekend medvirkede selveste korpschef Jens Grane, som havde stiftet KFUM-spejderne i 1910, og på et billede sidder far ved siden af stifteren selv. Det har helt sikkert været et stort øjeblik for »Spejder-Larsen«.

Før han blev gift med min mor, deltog far i et hav af kurser, førerstævner og sommerlejre. Han var med på de landsdækkende korpslejre i blandt andet Sønderborg i 1946, Fredericia i 1950 og på Bornholm i 1955. Alt sammen skyldtes det uden tvivl, at han som ganske ung blev involveret i spejderarbejdet i blandt andet Odense og Viborg – efter at han havde rykket teltpælene op og var flyttet fra sin hjemegn i Tågerup på Vestsjælland.

Nogen typisk hjemmefødning var han i hvert fald ikke. Han ville ud at opleve noget. Han engagerede sig, hvor han kom frem. Inspireret af en afholdt lærer på sin hjemegn, som havde været ansat på Hoptrup Højskole, valgte far – meget imod sine foræl-

dres ønske – at tage på Hoptrup Højskole i Sønderjylland. Med til billedet hører også, at han i en periode fik arbejde som gartner og plejer på Åndssvageanstalten Lillemosegård i Søborg. Ja, jeg ved godt, at det ikke ser politisk korrekt ud, men sådan hed stedet altså dengang!

På Lillemosegård blev han i øvrigt fyret, men siden genansat. Lederen af afdelingen mente nemlig, at Larsen som tidligere landbrugsmedhjælper nok kunne stå for noget landbrugsarbejde sammen med beboerne. Det var far ikke tilfreds med og gav udtryk for det. Han var af den overbevisning, at han var blevet ansat som plejer og ikke som landbrugsmedhjælper. Han gik derfor direkte til forstanderen og klagede, hvorpå han blev genansat i hele tre måneder, indtil han fandt et andet arbejde. Far blev også senere ansat som plejer på Kolonien Filadelfia i Dianalund.

Spejder og bangebuchs

Jeg blev også spejder, naturligvis. Først ulveunge og siden spejder. Der er især to-tre episoder, som har prentet sig ind i mit sind. Som helt ny ulveunge deltog jeg i et stort divisionsstævne med flere hundrede drenge i Glynngøre, nord for Skive. Her skulle vi blandt andet deltage i en slags overlevelses- og kampleg. Hele flokken blev delt op i et hvidt, et rødt og et blåt hold. Vi fik alle bundet en garntråd i holdets farve omkring håndleddet, og hvis vi mistede tråden, var vi døde og dermed ude af legen. Man kan godt kalde det leg, men for mange af os var det dødelig alvor. Jeg rystede af skræk. For legen bestod naturligvis i, at man skulle beskytte sit eget liv og tage så mange garntråde som muligt fra de andre drenge. Det hold, der havde flest tråde til sidst, havde vundet. Hvordan skulle det gå for en lidt splejset og ikke særlig modig dreng? Det gik som frygtet. Efter få minutter havde jeg sat livet til.

Et par år senere deltog jeg som spejder i et natløb i skovene omkring Skive. Her legede vi den samme leg, men nu havde legen fået et listigt twist. Garntråden var skiftet ud med en vandballon. Har man leget med vandballoner, ved man også, hvor lidt der skal til, for at den springer. Heller ikke denne gang oplevede jeg det som en leg. Snarere som en kamp på liv og død. Jeg var rystende bange for, at nogle af de store drenge skulle komme og tage mit

Spejder-Larsen sammen med ulvæungerne fra Egeris. Jeg sidder i første række nr. to fra venstre.

liv. Belært af tidligere erfaringer som ulvæunge valgte jeg en langt-fra ærefuld defensiv taktik. Jeg kravlede ind midt i et tæt buskads, hvor de store drenges stavlygter ikke kunne fange mig. Og mens de andre drønedede rundt på skovstierne i bælgravende mørke, sad jeg bogstavelig talt med mit liv i hænderne. Jeg bevarede mit liv, javist, men som den bangebuks, jeg var, gjorde jeg ingen forskel og fik under ingen omstændigheder nogen indflydelse på legens udfald.

Korpslejren 1965 i Trelleborg ved Slagelse står med sine ca. 9.000 deltagere meget klart i min erindring. Det er der en bestemt grund til; lejren blev nemlig senere kaldt for regnvejrslajren, og

det var ingen overdrivelse. Lejrterrænet var nogle steder meget kuperet. Flere af de lave lejrrområder druknede nærmest i vand, og da alle telte var uden bund, havde vi til sidst ikke et eneste stykke tørt tøj – for slet ikke at tale om soveposen. Jeg har senere fundet ud af, at forholdene var så ekstreme, at ledelsen overvejede at afbryde hiken – en længere vandretur, hvor vi skulle overnatte under åben himmel i selvbyggede bivuakker. Aflysningen af hiken blev dog aldrig til noget, for forholdene i Trelleborg var nærmest værre end på hikens overnatningspladser. Trelleborg var simpelt hen én stor mudderpøl. Traktorerne, der skulle transportere proviant ud til de forskellige korps, kunne ikke trække op ad bakkerne på grund af mudder. Nogle af de mest hårdføre og opfindsomme drenge fik den snedige idé at bruge bakkerne som rutsjebane. Bare iført badebukser og en plasticpose gik det nedad i fuld fart, mens mudderet sprøjtede til alle sider.

Da hiken skulle løbe af stablen, gik patruljeføreren, Aage, og jeg som patruljeassistent ikke foran med et godt eksempel. Vi var trætte af mudder og vådt tøj, så vi nægtede at tage på hike i sådant et møgvejr. Egon, vores gruppefører, der var jævnaldrende med os, var fast besluttet på at gøre livet svært for os. Da de andre drenge var taget afsted på hike, fik vi hver udleveret et bræt med ordre om at skrabe troppens lejrplads ren for mudder. Da vi havde gjort det et stykke tid, forekom hiken pludselig som et bedre alternativ. Hellere en lang vandretur end at ligge med knæene dybt begravet i mudder.

Bybuddet fra Rabarberkvarteret

Med seks børn i hjemmet var økonomien stram. Men mærkeligt nok krævede vores forældre ikke af os, at vi skulle have et fritidsjob. Det kunne ellers have været et gavnligt bidrag til familieøkonomien. Jeg havde dog i flere år en lille indtægt som medlem af Skive Drengekor ved Skive Kirke. Her fik vi et lille fast beløb for hver gudstjeneste. Af og til afløste jeg også mine kammerater som avisbud.

I sommerferien 1962 var jeg stand-in for min klassekammerat Bjarne Morsing, som var bydreng hos byens mest kendte bager, Topps Konditori i Østergade. Både bageri og konditori blev drevet af den navnkundige pebermø frk. Michelsen, en særdeles driftig kvinde, der som 18-årig var kommet i lære i bageriet og siden havde overtaget hele foretagendet. I folkemunde gik hun under navnet Mikkeline. Og Mikkeline var en stram og bestemt dame og frygtet af personalet – høj såvel som lav.

Bydrenge arbejder i at bringe brød ud til byens borgerskab og ellers gå til hånd i bageriet, hvor arbejdet typisk bestod i at vaske op og gøre bagepladerne rene. Et lidt træls arbejde i bunden af hierarkiet. Der var til gengæld mere stil over bydrenge transportmiddel – en flot klassisk, flaskegrøn Raleigh-cykel med

håndbremser, gearskifte og en stor flettet kurv med låg monteret på bagagebæreren.

Desværre begyndte min karriere hos frk. Michelsen noget uheldigt. På en af de første ture skulle jeg aflevere to sandkager hos en kunde, men da jeg var alt for uopmærksom og kørte over et hul i vejen, brækkede begge kager. Jeg måtte derfor slukøret vende hjem til bageriet for at få udlevet et par nye. Frk. Michelsen var heldigvis ikke til stede.

Dagen efter skulle jeg bringe flødekager til en fin dame på Kielgastvej. Jeg havde åbenbart ikke lært at afpasse farten efter omstændighederne, for lige foran mig løb en hund over vejen, og jeg måtte bremse meget hårdt op. Hunden tog ingen skade. Men jeg turde dårlig nok kigge ned til flødekagerne i kurven. Helt som forventet så det meget slemt ud. Fortvivlet forsøgte jeg at rette op på skaderne med mine fingre i håb om, at den pæne dame ikke bemærkede noget ved afleveringen. Den gik naturligvis ikke. Da hun så mine »renoverede flødekager«, sagde hun straks med fornærmet blik, at hun aldeles ikke ville betale for sådan en gang sjask, så jeg havde bare hurtigst muligt at komme tilbage med et nyt hold uspolerede flødekager. Og betalingen, som normalt røg ned i min store medbragte portemonnæ (pung), kunne der da slet ikke blive tale om.

Mon jeg behøver at tilføje, at mit engagement hos frk. Michelsen og Topps Konditori ophørte straks efter sommerferien og aldrig siden blev genoptaget?

Langt de fleste af mine drengedage gik uden den store dramatik. Men der var alligevel nogle dage, som skilte sig dramatisk

ud. Det gjaldt især, når der en sjælden gang opstod konfrontation eller regulære drengekampe mellem de forskellige kvarterer i byen.

Brårup, i den sydlige del af byen, hvor min familie boede, var et typisk arbejderkvarter med rækkehuse, boligforeningshuse og enfamiliehuse – mest lavprisbyggeri uden de store overvejelser omkring æstetik og arkitektur. Hvis bare husene havde døre, vinduer og var hule indvendig, var formålet med byggeriet opfyldt! Folk i andre bydele kaldte Brårup for Rabarberkvarteret – og det var ikke nødvendigvis venligt ment. Selv boede vi i et boligforeningshus, som delvis var opført med støtte fra Nationalforeningen til Tuberkulosens bekæmpelse, fordi min mor i sin ungdom havde været ramt af tuberkulose.

Så var der Skovbakken i den nordlige del af byen; her boede den mere velstillede middelklasse. Drengene fra Skovbakken havde nok hørt om de lidt grove og upolerede drenge fra Rabarberkvarteret, og dem ville de gerne i clinch med. Jeg husker nu ikke, at det for alvor kom til konfrontation mellem de to grupper, snarere lidt mundhuggeri og lidt trusler – mere blev det ikke til. Så var sagen en ganske anden med drengene fra Årbjerg – en lille klat uorganiserede huse af meget dårlig kvalitet – beboet af en meget blandet skare af folk på socialhjælp eller med meget lave indkomster.

Årbjerg-drengene kommer

Årbjerg-drengene var frygtet af drengene i Brårup, fordi vi opfattede dem som nogle hårde gutter, der ikke gik af vejen for en hurtig slåskamp. Første gang, vi mødtes på slagmarken, var i nærheden af byens gamle losseplads, men da vi havde nogle store drenge med i flokken og klart var i overtal, trak de sig skyndsomt tilbage til Årbjerg. Men kampen var ikke slut med det. Alle vendte vi tilbage til hver vores kvarter for at opruste og planlægge.

I værkstedet fandt jeg en snor og det halve af et gammelt kosteskæft. Snoren blev bundet grundigt fast i enden af kosteskæftet, og for enden af snoren bandt jeg metalkuppelen fra en cykelklokke. Jeg tænke, at hvis jeg svingede instrumentet kraftigt over hovedet, kunne jeg nok holde de mest aggressive Årbjerg-drenge fra livet.

I mellemtiden havde vi fået trommet flere drenge sammen til det forestående slag i plantagen nær lossepladsen, blandt andre nogle store teenage-drenge. En af dem var Elo, som angiveligt ikke gik af vejen for noget. Alle havde vi medbragt hver vores kæp eller et andet »våben«.

Årbjerg-drengene var også godt forberedt. Der var kommet flere drenge til hos dem, men de havde også andre overraskelser

med. En af dem, en høj tyk fyr, havde medbragt en stor læderpisk med store knuder i enden. En anden stor fyr havde medbragt et luftgevær, som han benyttede flittigt. En af vores drenge blev ramt i panden, men da afstanden stadig var stor, slap han med et lille ufarligt skudsår. Jeg selv blev ramt på benet, men da jeg havde gummistøvler på, prellede kuglen bare af. Men jeg var advaret og rystede slemt i bukserne og holdt mig i ly bag de andre drenge.

Elo var derimod resolut og opsat på at få uskadeliggjort skytten. Han havde fundet et stort stykke gulvtæppe. Med gulvtæppet som skjold foran sig i den ene hånd og en stor sten i den anden hånd, bevægede han sig langsomt, men målbevidst frem mod skytten. Da han var tæt nok på, kastede han stenen. Den ramte skytten i panden lige over det ene øje, så blodet flød i stride strømme ned over ansigtet. Dermed var alle enige om – både venner og fjender – at slaget om Rabarberkvarteret var slut i denne omgang. Men venner med Årbjerg-drengene blev vi aldrig.

Elskede vores forældre os? Ja, det er jeg overbevist om, at de gjorde, men det var ikke noget, de udtrykte med mange ord. De elskede på den jyske måde. Lavmælt og i handling. Far viste det med sit trofaste og hårde arbejde for familiens eksistens. Jeg har altid tænkt, at han »elskede os med sine hænder«, når han lavede noget legetøj til os. Han holdt meget af at arbejde med træ. Til min bror Kurt og mig lavede han store rødmalede kranvogne til sandkassen. Til mine søstre Isabeel og Ninna snedkererede han et stort og flot dukkehus i to etager. Men det kunne godt irritere mig, at han havde så svært ved at vise følelser. Det var blandt andet noget, jeg kom til at arbejde med, da jeg en del år senere kom i

gruppeterapi i New York i forbindelse med et studieophold. Men mere om det senere.

Jeg har kun set min far græde én gang, og det var, da mor i en meget sen alder kom på sygehuset. Vi var bange for, at hun var døden nær. Da far sad ved sygesengen, brast han i gråd og sagde, at han savnede mor så forfærdeligt derhjemme. Mor overlevede dog og blev den af de to, der kom til at leve længst.